

daar dan ook de dikwijls groote verbolgenheid, en zelfs het verbod bij exposeeren van beelden of schilderijen die de mensch geven zooals hij geschapen is.

Tot op zekere hoogte werd en wordt in de beeldhouwkunst de naakte mensch nog getoloreerd, daar zij de reputatie heeft onvermijdelijk verwant te zijn aan onderwerpen als „de lente”, „de wind”, „het geheim”, „de stilte” enz, enz. Zonder bijgedachte echter, alleen dan om den mooien vorm of kleur, om de contour, om de schoonheidsimpressie, de meest zuivere kunstuiting dus, een vrouwen- of mannen-figuur te teekenen, is een zeldzaam verschijnsel in de Hollandsche kunst en vooral in de Hollandsche prentkunst.

Het is dan ook ten deele reeds daarom dat ik met eenige voorliefde gewag maak van het verschijnen van een tweetal werken van grafische kunst, beide naaktstudies, de een 'n litho van Georg Rueter, de andere een houtsnede van S. J. de Mesquita *). Beide hebben dit gemeen, dat zij alleen gemaakt zijn om der schoonheidswille, het zijn noch Suzanna's, noch odaliskken, slechts „naaktstudies”.

Een ander punt van overeenkomst dat mij trof, was de zoo goed doorgevoerde technische opvatting. De lithografische steen laat uit den aard der zaak meer mogelijkheden toe dan het houtblok, een soepeler modelé kan men er mede bereiken en hiernaar heeft Rueter ge-

tracht. Hij heeft geen extra kunstmiddeltjes toegepast, alleen de steen beteekent, zooals hij dit met krijt op papier zou doen en hier en daar wat weggeschraapt. Daardoor heeft hij een zekere zachtheid, een teerheid van materie weten te verkrijgen, die goed aanpaste bij de vormen van 't model. Zijn opvatting doet even denken aan Whistler of Fantin Latour, maar hoe dan ook, zij is als litho zeer zuiver van doen.

GEORG RUETER. NAAKTSTUDIE (LITHOGRAFIE).

Tegenover deze min of meer zachte steenteekening staat de, uit haar aard krachtige positieve houtsnede van Mesquita. Hier is de houtsnee-techniek op zijn meest eenvoudigst toegepast. Mesquita vermeed halftinten en liet de contour zich scherp afteekenen tegen den zwarten fond. Ook de wijze waarop hij het zeer expressieve gezicht behandelde is volkomen als houtsnede gezien en uitgevoerd. Zóó zelfs dat het geen nagesneden teekening is, maar direct met mesje of burin gestoken werd. Nu is er door deze wijze van doen iets primitiefs in

S. J. DE MESQUITA. NAAKTSTUDIE (HOUTSNEDE).

gekomen wat bij de handen en voeten misschien wat te sterk uitkomt maar waar men, het geheel beschouwende graag over heen ziet.

De opvatting lijkt mij, zoo als zij is, volkomen juist, terwijl ik de mogelijkheid

bovendien niet uitgesloten acht om, in deze lijn blijvende, de houtsnede ook uitvoeriger te behandelen; wellicht doet Mesquita of een ander dit nog eens een volgende maal.

R. W. P. JR.

*) Uitgegeven door de firma J. H. de Bois te Haarlem.